

doctorandă, Universitatea de Stat din Moldova;
UNFPA Moldova

Microcalificările ca instrument integrat de împuternicire economică, reziliență și prevenire a violenței bazate pe gen în context umanitar și de integrare europeană.

Studiu de caz: Programele
UNFPA Moldova și
C.E. PRO DIDACTICA
pentru femei refugiate

CZU 377 | doi.org/10.5281/zenodo.19955201

Natalia GRÎU

doctorandă, Universitatea Pedagogică de Stat
Ion Creangă din Chișinău; UNFPA Moldova

Rezumat: Crizele umanitare amplifică vulnerabilitățile socioeconomice și riscurile de violență bazată pe gen (GBV), afectând disproporționat femeile și fetele. Articolul analizează programele de microcalificare în domeniile frizeriei, bucătăriei și croitoriei, dezvoltate de UNFPA Moldova în parteneriat cu CE PRO DIDACTICA, în calitate de intervenții integrate ce îmbină răspunsul umanitar cu politicile educaționale și sociale. Analiza demonstrează că aceste programe contribuie

simultan la împuternicirea economică, consolidarea rezilienței, prevenirea GBV și alinierea Republicii Moldova la standardele internaționale și europene privind învățarea pe tot parcursul vieții și Capitolul Social al acquis-ului comunitar.

Cuvinte-cheie: microcalificări, violență bazată pe gen, reziliență, femei și fete refugiate, integrare europeană, politici.

Abstract: Humanitarian crises amplify socioeconomic vulnerabilities and risks of gender-based violence (GBV), disproportionately affecting women and girls. This article looks at micro-skills programs in hairdressing, cooking, and tailoring developed by UNFPA Moldova in partnership with CE Pro Didactica as integrated interventions that combine humanitarian response with educational and social policies. The analysis demonstrates that these programs simultaneously contribute to economic empowerment, resilience building, GBV prevention, and Moldova's alignment with international and European standards on lifelong learning and the Social Chapter of the *acquis communautaire*.

Keywords: micro-skills, gender-based violence, resilience, refugee women and girls, European integration, policies.

1. INTRODUCERE

Conflictele armate și migrația forțată generează efecte sociale și economice profunde asupra femeilor și fetelor, crescând riscurile de violență, exploatare și excluziune (UNFPA, 2022). Războiul din Ucraina a determinat un aflus semnificativ de refugiați în Republica Moldova, majoritatea fiind femei și copii, ceea ce a impus necesitatea unor intervenții sensibile din perspectiva de gen, orientate nu doar spre asistență imediată, ci și spre soluții durabile de integrare.

În acest context, UNFPA Moldova și C.E. PRO DIDACTICA au dezvoltat programe de microcalificare ca parte a unui răspuns umanitar extins, integrat cu politicile educaționale și de ocupare a forței de muncă, în concordanță cu standardele internaționale privind egalitatea de gen și dezvoltarea capitalului uman (UNFPA, 2020; UNESCO, 2015).

Acest cadru este adaptat nevoilor refugiaților ucraineni, deoarece răspunde diversității mediilor educaționale, oferă acces flexibil la învățare și susține motivația puternică de a-și dezvolta competențe noi și de a obține acte de studii recunoscute oficial în Republica Moldova.

2. MICROCALIFICĂRILE CA RĂSPUNS EDUCAȚIONAL LA PROVOCĂRILE PIEȚII MUNCII ÎN CONTEXTE DE CRIZĂ UMANITARĂ

Microcalificările sunt recunoscute la nivel european și internațional ca instrumente flexibile de formare profesională, orientate spre competențe și adaptate nevoilor pieței muncii (European Commission, 2021). Ele sunt deosebit de relevante în contexte de criză, unde accesul la educație formală de lungă durată este limitat, iar nevoia de ocupare rapidă este esențială. Microcalificările reprezintă o abordare educațională relativ nouă în Republica Moldova, fiind certificări ale unor experiențe de învățare de scurtă durată, menite să ofere cunoștințe, abilități și atitudini specifice. Conform definiției proiectului european MICROBOL (2022), „Microcertificarea (sau microcredențialul) reprezintă dovada rezultatelor învățării pe care un cursant le-a dobândit în urma unui volum redus de studiu. Aceste rezultate ale învățării au fost evaluate în raport cu standarde transparente și clar definite”¹.

Cursurile care conduc la obținerea de microcertificări (microcalificări) sunt concepute pentru a oferi cursantului cunoștințe, abilități și atitudini specifice, care răspund nevoilor societale, personale, culturale sau ale pieței muncii, sunt susținute de mecanisme de asigurare a calității, respectând standardele agreeate în sectorul sau în domeniul de activitate relevant. Astfel, implementarea programelor a respectat prevederile cadrului normativ național HG 616/2016 (Metodologia de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă), HG 222/202 (Regulamentul privind educația adulților), Metodologia de elaborare a programelor de educație a adulților în cadrul învățării pe tot parcursul vieții, aprobată prin Ordinul MEC nr. 785/2024 și descrisă detaliat în ghidul de implementare aprobat prin Ordinul MEC, 962/2025. În metodologia menționată, programele de microcalificare sunt denumite și *programe de calificare parțială* și implică o certificare recunoscută la nivel național: „La finalizarea programelor de calificare parțială (microcalificare) oferite ca parte integrată din programe acreditate sau ca programe autorizate pentru funcționare provizorie/acreditate, prestatorii de formare profesională a adulților eliberează Certificate de competență profesională, personalizate de Centrul Tehnologiilor Informaționale și Comunicaționale în Educație, conform modelului aprobat de Ministerul Educației și Cercetării”².

Astfel, grație unui dialog constructiv cu Ministerul Educației și Cercetării, UNFPA Moldova, în parteneriat cu PRO DIDACTICA, a realizat, în contextul crizei umanitare, o activitate de pionierat absolut pentru femeile refugiate din Ucraina prin programe de formare a adulților în cadrul proiectului *Inițiativa de sprijinire a refu-*

1 European Concept Microbol, 8 March, 2022, p. 4 (Disponibil: https://microbol.knowledgeinnovation.eu/wp-content/uploads/sites/20/2022/04/Microbol-final-conference-report_final.pdf).

2 Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Metodologia de elaborare a programelor de educație a adulților în cadrul învățării pe tot parcursul vieții. Ordinul MEC nr. 785/2024, p. 14 (Disponibil: https://mec.gov.md/sites/default/files/ordin_nr_785_din_30.05.2024_aprob.metodologiei.pdf).

aților; componenta *Împuternicirea femeilor*:

În baza exercițiilor de consultare a opiniei beneficiarelor prin discuții de tip focus-grup, precum și a analizei aspectelor logistice (specificul local al pieței muncii, condițiile de acces, distanța dintre beneficiare și instituția de învățământ, programele disponibile), au fost oferite programe de microcalificare în domeniile frizerie, bucătărie și croitorie. Acestea au fost implementate în instituții de învățământ profesional tehnic (Centrul de Excelență în Industria Ușoară din mun. Chișinău, Școala Profesională din or. Criuleni și Centrul de Excelență în Servicii și Prelucrarea Alimentelor din mun. Bălți), valorificând programe de formare dedicate, derivate dintr-un program de formare inițială acreditat, într-un domeniu în care respectiva instituție de învățământ este specializată, are tradiții solide și resurse umane înalt calificate.

3. ÎMPUTERNICIREA ECONOMICĂ ȘI PREVENIREA VIOLENȚEI BAZATE PE GEN

Literatura de specialitate și cadrele normative internaționale recunosc împuternicirea economică drept un element central al prevenirii GBV (IASC, 2015; UNFPA, 2020). Dependența financiară și lipsa oportunităților de trai sunt factori structurali care cresc expunerea femeilor la violență și exploatare.

Prin dobândirea de competențe profesionale certificate și acces la venituri, microcalificările:

- reduc vulnerabilitatea economică;
- sporesc autonomia decizională;
- oferă alternative sigure la mecanisme de supraviețuire riscante.

Astfel, aceste programe se înscriu în standardele minime inter-agenții pentru prevenirea și combaterea GBV în situații de urgență (UNFPA, 2020).

4. MICROCALIFICĂRILE ȘI CONSOLIDAREA REZILIENȚEI

Reziliența este definită ca abilitatea de a face față, de a se adapta și de a se recupera în urma șocurilor sociale și economice (OECD, 2019). În contexte de strămutare forțată, reziliența femeilor este strâns legată de accesul la educație, competențe și mijloace de trai.

Programele de microcalificare contribuie la:

- reziliență economică, prin generarea de venituri;
- reziliență psihosocială, prin creșterea stimei de sine și a sentimentului de control;
- reziliență ocupațională, prin competențe transferabile.

Consolidarea rezilienței este recunoscută ca un obiectiv transversal al răspunsului umanitar și al politicilor de dezvoltare (UNFPA, 2022; OECD, 2019).

5. ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIEȚII ȘI POLITICILE EDUCAȚIONALE INTERNAȚIONALE

Învățarea pe tot parcursul vieții este un principiu central al politicilor UNESCO și ale Uniunii Europene, fiind considerată esențială pentru incluziune socială și adaptare la schimbările economice (UNESCO, 2015; UNESCO Institute for Lifelong Learning, 2020).

Microcalificările analizate reflectă această paradigmă, prin:

- accesibilitate pentru adulți;
- flexibilitate curriculară;
- recunoașterea competențelor;
- legătura directă cu ocuparea forței de muncă.

6. ALINIAREA LA ACQUIS-UL COMUNITAR ȘI CAPITOLUL SOCIAL

În procesul de integrare europeană, Capitolul Social vizează ocuparea, incluziunea socială și egalitatea de gen (European Union, 2017). Programele de microcalificare contribuie direct la aceste obiective prin creșterea angajabilității femeilor și reducerea excluziunii sociale.

Abordarea bazată pe competențe este în deplină concordanță cu Agenda Europeană pentru Competențe și cu viziunea UE privind dezvoltarea capitalului uman ca fundament al rezilienței sociale (European Commission, 2020).

7. MICROCALIFICĂRILE CA PUNTE ÎNTRE RĂSPUNSUL UMANITAR ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ

Prin integrarea lor în sistemul național de educație profesională, microcalificările creează o legătură între intervențiile umanitare de urgență și politicile structurale de dezvoltare. Această tranziție este esențială pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, în special ODD 4, ODD 5 și ODD 8 (United Nations, 2015).

La modul practic, datorită unui cadru normativ național deschis și flexibil, necesităților specifice pieței muncii și contextului de criză umanitară, UNFPA Moldova și C.E. PRO DIDACTICA, în colaborare cu cele trei instituții de învățământ profesional tehnic menționate, au dezvoltat trei programe de microcalificare relevante contextului existent, cu scopul de a sprijini oportunitățile de formare profesională atât pentru refugiați, cât și pentru membrii comunităților-gazdă. Programele, implementate timp de trei luni, în perioada septembrie-decembrie 2025, au oferit o oportunitate reală, centrată pe necesități, pentru 45 de femei și fete.

Programele de formare au fost gândite pentru a asigura un raport echilibrat dintre aspectul practic și

cel teoretic, fiind livrat într-un format de învățare mixt (*blended learning*), combinând instruirea cu prezență fizică în instituțiile de învățământ profesional tehnic cu module online. Această abordare hibridă a oferit un echilibru între învățarea ghidată și autonomia cursanților, fiind deosebit de eficientă pentru femeile refugiate care au în îngrijire copii.

8. CONCLUZII

Programele de microcalificare dezvoltate de UNFPA Moldova și C.E. PRO DIDACTICA demonstrează că educația profesională de scurtă durată poate deveni un instrument strategic de:

- prevenire a violenței bazate pe gen;
- împuternicire economică;
- consolidare a rezilienței;
- aliniere la acquis-ul comunitar și politicile educaționale internaționale.

De asemenea, programele susțin motivația, una puternică, de a obține acte de studii recunoscute oficial în Republica Moldova.

Acest succes al lucrului în echipă ne-a oferit mai multe lecții despre importanța învățării pe tot parcursul vieții ca formă de împuternicire în context de criză. Având un document recunoscut la nivel național și competențe formate, femeile refugiate au acum șansa de a se angaja în Republica Moldova, de a se integra social, de a se simți mai independente economic și de a nutri speranța într-un viitor sigur, în care să nu se mai simtă vulnerabile sau dependente financiar. La cele trei evenimente oficiale de înmânare a certificatelor, femeile au vorbit despre faptul că privesc cu recunoștință oportunitatea oferită de țara noastră, că aceste programe le-a ajutat pe unele dintre ele chiar să își realizeze anumite vise personale din tinerețe, altele au accentuat faptul că acum se simt mai informate și pregătite pentru eventuale situații de abuz din partea angajatorilor.

Toate cele 45 de femei au finalizat cu succes programele, devenind adevărate ambasadoare ale mesajului despre forța educației la orice vârstă, dincolo de prejudecăți sau alte bariere. A fost mai mult decât un program de formare; a fost, așa cum a menționat una dintre beneficiare, „o experiență unică, emoționantă (...); ne-am simțit și noi în calitate de studenți, ca și copiii noștri, care ne-au încurajat și chiar ne-au ajutat la lecțiile online”. Cadrul adaptat nevoilor refugiatelor ucrainene a răspuns diversității mediilor educaționale, a oferit acces flexibil la învățare și o atitudine de susținere din partea profesorilor, a managerilor și a coordonatorilor de program.

În concluzie: Prin reducerea vulnerabilităților structurale și investiția în capitalul uman, microcalificările se afirmă ca o componentă esențială a răspunsului

umanitar modern și a politicilor publice orientate spre incluziune, egalitate de gen și integrare europeană.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. European Commission. European skills agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience. 2020.
2. European Commission. (). A European approach to micro-credentials. 2021.
3. European Concept Microbol, 8 March, 2022. Pe: https://microbol.knowledgeinnovation.eu/wp-content/uploads/sites/20/2022/04/Microbol-final-conference-report_final.pdf
4. European Union. European pillar of social rights. 2017.
5. Inter-Agency Standing Committee. Guidelines for integrating gender-based violence interventions in humanitarian action. 2015.
6. OECD. Strengthening resilience through education and skills. 2019.
7. UNESCO. Rethinking education: Towards a global common good? 2015.
8. UNESCO Institute for Lifelong Learning. Embracing a culture of lifelong learning. 2020.
9. UNFPA. Inter-agency minimum standards for gender-based violence in emergencies programming. 2020.
10. UNFPA. Gender-based violence in humanitarian settings: Preventing risk, promoting resilience. 2022.
11. United Nations. Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development. 2015.
12. World Bank. Building resilient education systems in fragile and conflict-affected contexts. 2020.

Cadrul normativ național:

- HG 616/2016 cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă. Pe: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=149203&lang=ro#
- HG 222/202 cu privire la aprobarea Regulamentului privind educația adulților. Pe: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142707&lang=ro
- Metodologia de elaborare a programelor de educație a adulților în cadrul învățării pe tot parcursul vieții este aprobată prin Ordinul MEC nr.785/2024. Pe: https://mec.gov.md/sites/default/files/ordin_nr_785_din_30.05.2024_aprob_metodologiei.pdf